

Vahvuusperustainen ohjaus

Lapin ammattikorkeakoulun opinto-ohjaajat: KM Tiia Ahola (liikunta), TtM Susanna Kantola (hoitotyö), Insinööri (YAMK) Jaana Kauppi (konetekniikka, sähkö- ja automaatiotekniikka), HTM Hannele Niemi (liiketalous) ja FM Sirpa Torvinen (tieto- ja viestintätekniikka).

Lapin ammattikorkeakoulussa on kehitetty Opetus- ja kulttuuriministeriön erityisrahoituksella vahvuusperustaista opinto-ohjausta. Vahvuusperustaisessa ohjauksessa tuetaan opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä johtamisen ja elämänhallintataitoja. Samalla vahvistetaan myönteistä käsitystä itsestä opiskelijana. Huomiota kiinnitetään erityisesti korkeakouluuyhteisöön kiinnittymiseen ja yhteisöllisyyteen sekä opintojen alkuvaiheen ohjaukseen. Lisäksi huomioidaan opiskelijoita, joilla on ollut haasteita opintojen etenemisessä koronan aikana ja sen jälkeen. Vahvuusperustaisessa ohjauksessa keskeistä on läsnäolo ja kuunteleminen.

Olemme olleet hankkeessa mukana opinto-ohjaajien roolissa ja soveltaneet vahvuusperustaisen ohjauksen menetelmiä opiskelijoiden ohjauksissa. Vahvuusperustaiseen ohjaukseen liittyviä materiaaleja sovelletaan aloittavien opiskelijoiden yksilö- ja pienryhmäohjauksissa, suuntautumis- sekä uravaihtoehtoja tukevien opintojen valinnoissa sekä niiden opiskelijoiden ohjauksessa, joiden opinnot ovat viivästyneet koronapandemian aikana.

Vahvuusperustaisen ohjauksen materiaalit (mm. työkirja, vahvuuskortit): [VAHTO | Vahvuusperustainen tulevaisuusohjaus \(eoppimispalvelut.fi\)](#).

Vahvuusperustainen yksilöohjaus

Vahvuusperustaisen yksilöohjauksen tavoitteena on tukea itseohjautuvuuden ja -johtamisen tai elämänhallintataitojen ja -valmiuksien kehittymistä sekä vahvistaa myönteistä käsitystä itsestä opiskelijana ja korkeakouluuyhteisön jäsenenä. Omien

vahvuuksien tunnistamisella, sanoittamisella ja hyödyntämismahdollisuuksien esille tuomisella on tavoitteena tukea opiskelijoiden hyvinvointia ja minäpystyvyyttä.

Opintojen alussa opiskelija pohtii omia vahvuuksiaan (tietoja, taitoja, asenteita ja luonteenvahvuuksia). Lisäksi hän on voinut halutessaan täydentää näkemyksiään omista vahvuuksistaan esimerkiksi vahvuustestillä. Opiskelija kirjaa opiskelijajärjestelmään tiedoksi lyhyesti muun muassa oman koulutus- ja työtaustansa, harrastuksensa, ura-, suuntautumis- ja valmistumissuunnitelmansa sekä seitsemän tärkeintä vahvuuttaan.

Muun muassa tieto- ja viestintätekniikan aloittaville opiskelijoille on tarjottu mahdollisuus tulokeskusteluun opinto-ohjaajan kanssa, jossa opiskelija pohtii omien vahvuuksien hyödyntämistä opinnoissaan. Tulokeskustelussa on pohdittu yhdessä, miten opiskelijan vahvuudet tukevat hänen urasuunnitelmiaan ja onko jotain vahvuuksia hyvä vahvistaa opintojen aikana. Opiskelijat ovat kokeneet tulokeskustelun motivoivaksi, antavan itseluottamusta opinnoista selviytymiseen sekä selkeyttävän uravalintaa.

Valmistumisvaiheessa opiskelija käy opinto-ohjaajan kanssa valmistumiskeskustelun, jossa käydään läpi työllistymistilannetta, pohditaan tulevaisuuden urasuunnitelmaa sekä jatko-opiskelua. Valmistumiskeskustelussa pohditaan myös vahvuuksien merkitystä urasuunnitelmiin ja jatko-opiskeluun. Opiskelijat kokevat, että vahvuuksien sanoittaminen ja niistä keskustelu on hyödyllistä. He saavat niistä rohkaisua ja itseluottamusta tulevaisuuteen.

Vuoden 2023 alkupuolella on saatu käyttöön opintotietojärjestelmä Peppiin erillinen ohjaajan työpöytä. Ohjaajan työpöytä on helpottanut opinto-ohjaajan tiedonsaantia alkuvaiheen opinnoissa viivästyneistä opiskelijoista. Opinto-ohjaajat ovat olleet yhteydessä opiskelijoihin joko sähköpostitse tai puhelimitse. Ohjauksessa on keskitytty vahvuusperustaisia ohjaustyökaluja käyttämällä itseohjautuvuuden

tukemiseen, kuten opiskelijan kannustamiseen, motivoimiseen ja tavoitteiden asettamiseen opintojen etenemisen suhteen.

Vahvuusperustainen ryhmäohjaus

Vahvuusperustaisessa ryhmäohjauksessa kiinnitetään erityistä huomioita korkeakouluyhteisöön kiinnittymiseen ja yhteisöllisyyteen. Osalla opiskelijoista on omiin mahdollisuuksiin, opiskelussa menestymiseen, työmarkkinoilla selviytymiseen ja tulevaisuuteen liittyvää epävarmuutta.

Vahvuuksien tunnistaminen on yksi työkalu itsetuntemukseen. Sen myötä opiskelukyky parantuu ja luottamus tulevaisuuteen kasvaa. Vahvuudet ovat voimavaroja, joita voidaan hyödyntää opinnoissa, tulevaisuuden rakentamisessa ja työelämän jatkuvassa muutoksessa.

Opintojen alkuvaiheessa pienryhmässä tapahtuvassa ohjauksessa tavoitteena on, että opiskelija kiinnittyy oman alansa opiskeluun, opiskeluyhteisöönsä ja saa apua oman henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisessa. Hoitotyön opiskelijoiden yhteisöllisyyttä tuettiin opintojen alkuvaiheessa esimerkiksi erilaisilla ryhmäytymiseen liittyvillä harjoituksilla.

Aloittavasta opiskelijaryhmästä opiskelijat jaettiin noin seitsemän hengen pienryhmiin, jossa he voivat tehdä esimerkiksi erilaisia opiskeluun liittyviä tehtäviä yhdessä ja tutustua toisiinsa paremmin. Keskeistä tässä toimintamallissa on myös se, että opiskelijat saivat omasta pienryhmästään vertaistukea koko opiskelun aikana. Henkilökohtaisen ohjauksen lisäksi hoitotyön koulutuksessa opinto-ohjaaja käy ohjauskeskusteluja jokaisen pienryhmän kanssa.

Pienryhmät toimivat aluksi ensimmäisen lukukauden aikana, mutta palautteiden perusteella pienryhmätyöskentelyä päädyttiin jatkamaan koko opintojen ajan.

Hoitotyön opinto-ohjaajat käyvät vuosittain jokaisen pienryhmän kanssa yhteisen ohjauskeskustelun, jossa hyödynnetään vahvuusperustaista ohjausta ja siihen liittyviä erilaisia materiaaleja esimerkiksi vahvuuskortteja.

Korkeakouluopiskelijoiden yhteisöllisyyden tukemista pilotoitiin aloittavien liikunnanohjaajaopiskelijoiden pyörävaelluksella Miekojärven Orhinselälle. Ennen lähtöä opiskelijat pohtivat vahvuuksiaan pienryhmissä ja valitsivat ryhmälleen yhteisiä vahvuuksia kuvaamaan nimen, kuten Ilo ja Sisu. Harjoitus toi ryhmään yhteenkuuluvuutta pitkän pyörämatkan ajalle.

Orhinselällä yövyttiin kaksi yötä telttamajoituksessa ja päivän ohjelmaan kuului luontoliikuntaan liittyvien tehtävien lisäksi salaisen ystävän vahvuuksien tarkkailua ja kannustavan kirjeen kirjoittamista ystävälle. Opiskelijat oppivat tunnistamaan toisten vahvuuksia ja saivat kuulla millaisia vahvuuksia muut heissä näkevät.

Vahvuusperustainen uraohjaus

Tulevaisuuden työelämässä hyvin pärjätäkseen on osattava tunnistaa vahvuutensa ja työelämätaitoja sekä kyettävä hyödyntämään niitä omassa urasuunnittelussaan. Oppimiskyky, itsensä johtamisen taito, sopeutumiskyky sekä sosiaaliset taidot ovat usein vaatimuksena työelämän muutoksessa. Vahvuusperustaisella tulevaisuusohjauksella pyritään edistämään korkeakouluopiskelijoiden vahvuusajattelua sekä vahvuuksien hyödyntämistä tulevaisuuden työelämässä.

Vahvuuksien tunnistaminen ja hyödyntäminen auttavat opiskelijaa koulutukseen ja uravalintoihin liittyvissä päätöksissä. Ammatillisen identiteetin kehittymistä, urasuunnittelutaitoja, positiivista tulevaisuuskuvausta voidaan tukea vahvuuksien tunnistamisen avulla. Vahvuusperustaisella lähestymistavalla pyritään auttamaan opiskelijaa ymmärtämään vahvuuksien vaikutus hyvinvointiin ja haasteiden kohtaamiseen.

Sähkötekniikassa pilotointiin opiskelijoiden profiloivien opintojen valintaa vahvuusperustaisella ryhmäohjauksella, jossa tavoitteena on opinto- ja työuraan liittyvien vahvuuksien ja taitojen tunnistaminen, kehittäminen ja hyödyntäminen.

Ryhmäohjaustilanteessa hyödynnettiin myös vertaisohjausta, jolla pyrittiin tukemaan opiskelijoiden minäpystyvyyttä sekä omien ja opiskelijakavereiden vahvuuksien tunnistamista. Opiskelijat kartoittivat omia vahvuuksiaan vahvuustestillä sekä vahvuuskorttien avulla ja pohtivat myös omia työelämätaitojaan.

Pienryhmässä pohdittiin yhdessä ajankohtaisten työpaikkailmoitusten kautta, mitä vahvuuksia ja työelämätaitoja niissä tarvitaan ja kenelle pienryhmästä kyseinen työpaikka sopisi parhaiten ja kuka koki, ettei työpaikka sovi hänelle ollenkaan. Jokaiselle opiskelijalle laadittiin omiin vahvuuksiin ja työelämätaitoihin soveltuva uranäkymä ja tekemään siihen johtava profiloivien opintojen valinta.

Liiketalouden opiskelijoilla ovat monipuoliset uramahdollisuudet erilaisissa tehtävissä sekä julkisella että yksityisellä sektorilla, joten heitä tuetaan opintojen aikana eri tavoin löytämään oma urapolkunsu ja sitä tukevat opinnot. Opintojen alkuvaiheen uraohjaustyöpajassa opiskelijat jakaantuivat ryhmiin itseä kiinnostavan uravaihtoehdon mukaan. Ryhmissä he keskustelivat ryhmänsä uravaihtoehdosta sekä pohtivat siihen liittyvien työtehtävien vaatimia vahvuuksia. He käyttivät keskustelujen tukena vahvuustaulukkoa ja vahvuuskortteja.

Työpaja koettiin hyvänä, koska pienryhmissä oli jo alalla työskenteleviä, joten opiskelijat saivat näkemyksiä myös eri uravaihtoehdojen työtehtävistä. Lisäksi vahvuustyöskentely sai liiketalouden opiskelijat pohtimaan, mitä vahvuuksia kunkin omalla unelmatyöurallaan tarvitaan ja mitä vahvuuksia on hyvä vielä kehittää opintojen aikana.

Tavoitteena hyvinvoiva ja vahvuutensa tunteva opiskelija

Hankkeen myötä ohjauksessa huomioidaan paremmin opiskelijoiden laaja-alaisen hyvinvoinnin tukeminen. Huhtikuussa 2022 opiskelijoiden ja henkilökunnan yhteisessä hyvinvointi tapahtumassa rakennettiin yhteinen vahvuuspuu (Kuva 1.).

Vahvuusperustaisten työkalujen ja menetelmien käyttö opinto-ohjauksessa vahvistaa opiskelijoiden itseohjautuvuutta ja elämänhallinnan taitoja.

Kuva 1. Lapin ammattikorkeakoulu yhteisön vahvuuspuu

Miten aloittaa vahvuusperustainen ohjaus?

1. Tutustu vahvuusperustaisen ohjauksen malliin: [VAHTO | Vahvuusperustainen tulevaisuusohjaus \(eoppimispalvelut.fi\)](#).
2. Tutustu Vahvuusperustaisen ohjauksen työkirjaan: [Työkirja | VAHTO \(eoppimispalvelut.fi\)](#) sekä Vahvuuskortteihin: [Vahvuuskortit | VAHTO \(eoppimispalvelut.fi\)](#).
3. Pohdi millaisessa tilanteessa teet vahvuusperustaista ohjausta eli onko kyseessä yksilö- vai ryhmäohjaus, oletteko paikan päällä vai esimerkiksi verkon välityksellä, haluatko, että ohjaus on vuorovaikutteinen vai enemmän yksilötyöskentelyä.
4. Työkirjasta löytyy useita erilaisia vahvuusharjoituksia sekä yksilö – että ryhmäohjaukseen. Suunnittele ja toteuta työkirjan vahvuusharjoitus joko yksilö – tai ryhmäohjauksessa. Voit myös jatkojalostaa ja yhdistää harjoituksia ohjaustarpeisiin nähden.
5. Arvioi ohjauksen päätteeksi, miten sujui ja miten kehittäisit toteutusta ja vahvuusohjaustasi.